

Tarımsal Üretici Birliklerinin ortaklarına gıda maddelerinin satışından doğan kazancın risturn istisnası kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	KURUMLAR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.59.15.01-KVK-162-2010-32
Tarih	22.08.2011

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

TEKİRDAĞ VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

İVEDİ

Sayı : B.07.1.GİB.4.59.15.01-KVK-162-2010-32

22/08/2011

Konu : Tarımsal Üretici Birliklerinin ortaklarına gıda maddelerinin satışından doğan kazancın risturn istisnası kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinin sonuna eklenen paragraf hükmünün 2010 gelirlerinin tamamını mı yoksa Kanunun yürürlük tarihi olan 01/08/2010 tarihinden sonraki işlemleri mi kapsadığı ile 2010/1 ve 2010/2 nci dönemler için ödenen geçici vergilerin Birliğinize iade/mahsubunun söz konusu olup olmadığı ve Birlik ortaklarına kişisel gıda maddelerinin satışından doğan kazancın risturn istisnası kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği hususlarında Başkanlığımız görüşü sorulmaktadır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde, derneklere ait iktisadi işletmeler kurumlar vergisi mükellefleri arasında sayılmış, Kanunun 2 nci maddesinin altıncı

fıkrasında ise iktisadî kamu kuruluşları ile dernek veya vakıflara ait iktisadî işletmelerin kazanç amacı gütmemelerinin, faaliyetlerinin kanunla verilmiş görevler arasında bulunmasının, tüzel kişiliklerinin olmamasının, bağımsız muhasebelerinin ve kendilerine ayrılmış sermayelerinin veya iş yerlerinin bulunmamasının mükellefiyetlerini etkilemeyeceği belirtilerek, mal veya hizmet bedelinin sadece maliyeti karşılayacak kadar olmasının, kâr edilmemesi veya kârın kuruluş amaçlarına tahsis edilmesinin bunların iktisadî niteliğini değiştirmeyeceği ifade edilmiştir.

Dernek veya vakıf olmamakla birlikte vergi uygulamalarında dernek olarak kabul edilen Birliğiniz, tüzel kişilik olarak kurumlar vergisi mükellefi olmayıp Birliğinize bağlı ticari, sınai ve zirai işletmeler kurumlar vergisi mükellefidir.

5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununun 5 inci maddesinde belirtilen amaç ve görevleri;

- a- Üyelerinin ürettikleri ürünlerle ilgili piyasa araştırmaları yapmak ve yaptırmak,
- b- Üyelerinin ürünlerine pazar bulmak, ürünlerin pazara arzını düzenlemek,
- c- Üyelerine üretim teknikleri, hasat, depolama, paketlenme konularında teknik destek sağlamak,
- d- Üyelerine girdi temininde yönlendirici yardımlarda bulunmak,
- e- İç pazara ve ihracata uygun çeşitlerin üretilmesini sağlamak,
- f- Eğitim ve yayım hizmeti vermek, danışman hizmeti sağlamak,
- g- Ürün kalitesini iyileştirici tedbirler almak ve ürün standartlarını uygulamak,
- h- Çiftlik düzeyinde yapılan tarımsal uygulamaları izlemek, kayıtlarını tutmak ve belge düzenlemek,
- ı- Paket ve ambalajlarla ilgili standartların uygulanmasını sağlamak,
- i- Çevreyle uyumlu üretim tekniklerini yaygınlaştırmak,
- j- Üyeleri adına ürün depolanmasına, gerektiğinde bu amaçla depo kiralanmasına yardımcı olmak,
- k- Ürünlerin tanıtımıyla ilgili faaliyetlerde bulunmak,
- 1- Ürünlerle ilgili her türlü kaydı tutmak,
- m- Türkiye Cumhuriyeti'nin kabul ettiği uluslararası ürün veya ürüne özgü ortak piyasa düzenlemelerinin gerektirdiği görevleri yürütmek,

n- Sözleşmeli üretim kapsamında, üyeleri adına örnek tip sözleşmeler düzenlemek ve bununla ilgili faaliyetleri koordine etmek,

olarak sayılmıştır. Ayrıca, anılan Kanunun 19 uncu maddesinde de birliğe ait her türlü taşınır ve taşınmaz mallar, bunların alım, satım, inşa ve kullanımları ile birlikçe yürütülen hizmet ve faaliyetlerin damga vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç ve katkı payından muaf olduğu hükme bağlanmıştır.

Buna göre, Birliğinizin 5200 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde sayılan ve üyelerinin ürünlerinin üretimi, pazarlanması, depolanması, tanıtımı v.b. konularında koordinasyonu sağlamaya yönelik faaliyetleri ile birliğe ait taşınır taşınmaz malların alımı, satımı, inşası ve kullanımı sonucu elde edeceği gelirlerin kurumlar vergisine tabi tutulmaması gerekmektedir. Ancak, Birliğinizin mal ve hizmet alım-satımını bizzat yapması ve karşılığında bir bedel alması, ortakların kişisel ve ailevi gıda ve giyecek ihtiyaçlarını karşılaması halinde oluşacak iktisadi işletmeler dolayısıyla kurumlar vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde kooperatiflere tanınan risturn istisnasına ilişkin hükümlere yer verilmiştir. 6009 sayılı Gelir Vergisi Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 43 üncü maddesiyle 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinin sonuna eklenen paragrafta, " Bu bent hükümleri, 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununa göre kurulan Birliklerin üyeleri ile yaptıkları muameleler hakkında da uygulanır." hükmüne yer verilmiştir.

Söz konusu hüküm, 6009 sayılı Kanunun 62 nci maddesine istinaden Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş olup Kanunun yayım tarihi olan 01/08/2010 tarihinden sonraki işlemleri kapsayacaktır. Ayrıca, yapılan düzenleme Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununa göre kurulan birliklere yönelik olup bu birliklere bağlı iktisadi işletmeleri kapsamamaktadır.

Bu nedenle, 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununa göre kurulan Birliklere ait iktisadi işletmelerin; Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinin (1) numaralı alt bendinde tanımlanan tüketim kooperatiflerinde, ortakların kişisel ve ailevi gıda ve giyecek ihtiyaçlarını karşılamak için satın aldıkları malların değerine göre hesapladıkları risturn istisnasından yararlanmaları mümkün bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026